

М. М. Вегеш, М. Ю. Токар

Християнсько-народна партія

ХРИСТИЯНСЬКО-НАРОДНА ПАРТІЯ (ХНП) — одна із найвпливовіших політичних партій Закарпаття проукраїнської орієнтації. Протягом діяльності 1924—38 сконцентрувала у своїх лавах найкращий національно свідомий громадсько-політичний потенціал закарпатського українства. Виникла внаслідок невдачі на парламентських виборах 1924 [Руської хліборобської \(земледільської\) партії](#), її матеріально-фінансової неспроможності конкурувати з потужними політичними організаціями чехо-словацьких філій. Наявність у лавах ХНП великої кількості священників перетворило її в одну з найсильніших партій релігійного напрямку. Незмінним головою ХНП був [А. Волошин](#), до керівного складу входили: [М. Брацкайко](#) (заступник голови), [М. Долинай](#) (секретар), [Ю. Брацкайко](#), [В. Гаджега](#), [В. Лар](#), [І. Грига](#) (члени головної управи). Друкований орган — г. [«Свобода»](#). Спираючись на підтримку духовенства, інтелігенції та селян, ХНП тісно співпрацювала з товариством «Просвіта», більшість членів якого водночас були членами ХНП. У виборах 1925 взяла участь у блоці з Чехо-словацькою народною партією, що отримала 9,72 % голосів виборців (третій показник). Завдяки цьому представник ХНП А. Волошин став послом (депутатом) чехо-словацького парламенту (1925—29). В основу партійної програми ХНП покладено християнський націоналізм, вимоги соціальної справедливості, захисту всіх верств населення тощо. Особливу увагу звертали на роботу з молоддю. Членами партії були випускники семінарій та студенти, вихідці з Галичини та ін. регіонів України. Вони проводили активну боротьбу з русофілами, виступали проти чехізації і мадяризації місцевого населення. ХНП послідовно обстоювала єдність українського народу, мовну й культурну спільність. 1938 її члени плідно працювали над проблемами реалізації автономії краю, брали безпосередню участь у становленні й діяльності перших автономних урядів краю. А. Волошин 26 жовтня 1938 очолив другий автономний уряд Підкарпатської Русі. Згідно із розпорядженням уряду Чехо-Словаччини від 29 жовтня 1938 ХНП припинила свою діяльність.

Рекомендована література

1. Росоха С. Сойм Карпатської України. Вінніпег, 1949;
2. Штефан А. За правду і волю: Спомини і дещо з історії Карпатської України. Кн. 2. Торонто, 1981;

3. Нариси історії Закарпаття (1918—1945). Т. 2. Уж., 1995;
4. Зимомря М., Гомоннай В., Вегеш М. Августин Волошин. Уж., 1995.

Бібліографічний опис:

Християнсько-народна партія / М. М. Вегеш, М. Ю. Токар// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-890258>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).